

ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

(αρμοδιότητες – λειτουργία – διαφάνεια)

Εισηγητής : ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ

Περιφερειακός Σύμβουλος Αττικής

ΑΤΤΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Α. Ο νόμος για την ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» Ν.3852/2010 και οι αδυναμίες που φάνηκαν στην εφαρμογή του

Μετά από την εμπειρία της εφαρμογής του νόμου για την αυτοδιοίκηση «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» διαπιστώνουμε τις θετικές και τις αρνητικές του πλευρές.

Θ Ε Τ Ι Κ Α

- Μεταβιβάστηκαν αρμοδιότητες από την κεντρική κυβέρνηση στην αυτοδιοίκηση.
- Από τις παλαιές Νομαρχίες πέρασαν στους Δήμους πολλές και σημαντικές αρμοδιότητες όπως: Η έκδοση οικοδομικών αδειών , ο έλεγχος εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων κ.λ.π.
- **Ενισχύθηκαν οι αρμοδιότητες των Περιφερειών** όπως η διαχείριση και η εφαρμογή του **ΕΣΠΑ** (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς) και της κατάρτισης των **ΠΕΠ** (Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα).
- Συσχετίστηκαν ή Περιφέρειες του νόμου «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» με τους αντίστοιχους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την συμμετοχή στα αντίστοιχα **ευρωπαϊκά όργανα** (**Επιτροπή των Περιφερειών**).
- Θετικό είναι ότι θεσπίζονται στον Νόμο ως αρχές σχεδιασμού **η αειφόρος ανάπτυξη** και η **κοινωνική συνοχή** (Άρθρο 3).

Α Ρ Ν Η Τ Ι Κ Α

1. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ των ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Η κεντρική Διοίκηση (μέσω της λεγόμενης ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ) παρακρατεί αρμοδιότητες που δεν μεταφέρθηκαν στις αιρετές ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ που από την φύση τους ανήκουν στην αυτοδιοίκηση δευτέρου βαθμού.

ενδεικτικά θα αναφέρω μερικές:

- Ίδρυση και επέκταση βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων. -- Σταθμοί δασοπροστασίας
- Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια. -- Προγράμματα ιδιωτικής δασοπονίας --
- Πολεοδομικός σχεδιασμός --- Δασοτεχνικά έργα.
- Ρέματα -- Κατεδαφίσεις αυθαιρέτων.

Όλες οι παραπάνω αρμοδιότητες και πολλές άλλες πρέπει να περάσουν στις ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ.

Η μεταφορά αρμοδιοτήτων δεν είναι πρόβλημα μόνο αρχών δημοκρατικής λειτουργίας αλλά είναι και θέμα οικονομίας πόρων, περιορισμού της γραφειοκρατίας και αποτελεσματικότητας.

Η **γραφειοκρατία** παράγεται και συντηρείται σε μεγαλύτερο βαθμό όπου δεν υπάρχουν δημοκρατικά όργανα, τούτο συμβαίνει και στην « Αποκεντρωμένη Διοίκηση» Η εκάστοτε ΔΙΟΙΚΗΣΗ προσπαθεί με το σύστημα των πολλών υπογραφών να λύσει το θέμα της ευθύνης.

Ως ξεπέραςμα της γραφειοκρατίας αλλά και του δημοκρατικού ελέγχου επινόησαν την γνωστή μέθοδο « FAST TRACK» (με συνοπτικές διαδικασίες, χωρίς τον έλεγχο και την συμμετοχή της κοινωνίας παίρνουν αποφάσεις σοβαρές για την οικονομία και το περιβάλλον)..

Η άποψη της εισήγησης είναι ότι η γραφειοκρατία παρακάμπτεται και ο έλεγχος γίνεται πιο αποτελεσματικά με τις αποφάσεις συλλογικών οργάνων ήτε άμεσο-δημοκρατικά σε τοπικό επίπεδο (λαϊκές συνελεύσεις ή δημοψηφίσματα) η με αποφάσεις οργάνων όπως τα ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ, ή άλλα δημοκρατικά όργανα και συλλογικότητες π.χ. (συνελεύσεις των Δημοτικών Συμβουλίων ενός Νομού).

Ένα παράδειγμα κακοδιαχείρισης της λεγόμενης «αποκεντρωμένης διοίκησης»:

Η «Αποκεντρωμένη Διοίκηση» ως μη εκλεγμένο όργανο δεν έχει κανένα αιρετό συμβούλιο άσκησης δημοκρατικού ελέγχου. Έτσι ενώ στη αιρετή ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ασκώντας έλεγχο στο Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής περιοριστήκαν αρκετά οι υπερβάσεις στα μισθώματα ακινήτων σε σχέση με τις εμπορικές αξίες. Στην «ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ» κάτι ανάλογο δεν συμβαίνει με συνέπεια να συνεχίζεται μεγάλη σπατάλη χρημάτων. **Τα φαινόμενα διαπλοκής βρίσκουν κατάλληλο έδαφος να αναπτύσσονται εκεί όπου δεν υφίσταται ο δημοκρατικός έλεγχος.**

Μεγάλο πρόβλημα αποκέντρωσης και δημοκρατίας είναι η συνέχιση της ύπαρξης του μη αιρετού θεσμού της λεγόμενης «ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»

Προτείνεται:

1. Να καταργηθεί ο θεσμός της μη αιρετής Αποκεντρωμένης Διοίκησης και να περάσουν όλες οι αρμοδιότητες στις ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ.

Όσες αρμοδιότητες δεν μπορούν να μεταβιβασθούν για **συνταγματικούς λόγους** να τεθούν στην **μελλοντική αναθεώρηση του συντάγματος**. Μέχρι τότε η Περιφέρειες να **διαμορφώνουν την πολιτική και να εισηγούνται στα αντίστοιχα υπουργεία** ή έστω αν είναι ανάγκη μόνο σε μεταβατικό στάδιο να διατηρηθούν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις που θα έχουν περιορισμένες αρμοδιότητες .

2. Η κεντρική κυβέρνηση να έχει μόνο επιτελικές αρμοδιότητες (σε σχέση με τα ζητήματα των περιφερειών) .

Όπως ήδη έχει τοποθετηθεί το κόμμα των **Οικολόγων Πράσινων** ο νόμος του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» υστερεί σε θέματα Δημοκρατίας και ουσιαστικής αποκέντρωσης Οι ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ διεκδικούν:

- **Ουσιαστικές αρμοδιότητες** επιτελικού σχεδιασμού σε βασικούς τομείς όπως την **χωροταξία, τις μεταφορές, την περιβαλλοντική διαχείριση και την παιδεία.**
- **Εκλογή των περιφερειακών συμβούλων με απλή αναλογική,** ψηφοδέλτια χωρίς υποχρεωτικό επικεφαλής, μετεκλογικές συνεργασίες σε προγραμματική βάση, έμμεση εκλογή του επικεφαλής της περιφέρειας από το περιφερειακό συμβούλιο.
- **Οικονομική αυτοδυναμία,** με μέρος των δημοσίων εσόδων να παραμένει στην περιφέρεια όπου εισπράχθηκε και ένα ακόμα μέρος να αναδιανέμεται μεταξύ του συνόλου των περιφερειών.
- **Θεσμούς δημοψηφισμάτων και νομοθετικών πρωτοβουλιών πολιτών,** για τις τοπικές αρμοδιότητες, αντίστοιχοι με αυτούς που προτείνουμε για την κεντρική εξουσία.

- **Θεσμούς ανοικτής διαβούλευσης** για τα περιβαλλοντικά ζητήματα και τη διαχείριση των φυσικών πόρων, όπως «κοινοβούλια νερού σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης» ή «φόρουμ ακτών».
- **Μεγαλύτερη αποκέντρωση στο εσωτερικό των περιφερειών** καθώς προέρχονται από συνενώσεις Νομαρχιών που διοικούνταν από αιρετά Νομαρχιακά Συμβούλια, ενώ οι αντίστοιχες Περιφερειακές Ενότητες δεν έχουν συλλογικά-δημοκρατικά όργανα.

B. Ο ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΣΜΟΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.

- Δεν υπάρχει με τον «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» **αποκεντρωτική λειτουργία μέσα στις Περιφέρειες.**

Καταργήθηκαν οι Νομαρχίες και τα Νομαρχιακά Συμβούλια και στη θέση τους δημιουργήθηκαν οι Περιφερειακές Ενότητες με επί κεφαλής ένα ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ αλλά **κανένα θεσμοθετημένο συλλογικό όργανο σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας.**

Κατατέθηκαν προτάσεις από την ΑΤΤΙΚΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ που υποστηρίχθηκαν και από άλλες παρατάξεις να δημιουργηθούν **έστω άτυπες επιτροπές-**(συλλογικότητες) με τους Αντιπεριφερειάρχες, τους Περιφερειακούς Συμβούλους και εκπροσώπους των παρατάξεων που δεν έχουν εκλεγμένους Περιφερειακούς Συμβούλους στις αντίστοιχες Περιφερειακές Ενότητες. Οι συλλογικότητες που προτείναμε θα διαμόρφωναν εισηγητικές προτάσεις προς το Περιφερειακό Συμβούλιο όπως για τα θέματα των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) της περιοχής τους.

****Η πρόταση μας δεν έγινε αποδεκτή.**

Προτείνεται: με τροποποίηση του Νόμου (ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ) να **θεσμοθετηθούν συλλογικά δημοκρατικά όργανα (Συμβούλια) σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα.**

Η κάθε περιφερειακή ενότητα να έχει μεγαλύτερη λειτουργική και οικονομική αυτοδυναμία.

Γ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ και άλλες.

Στην ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ οι επιτροπές δεν λειτουργούν ή υπολειτουργούν.

Η επιτροπή χωροταξίας και αναπλάσεων έχει συνέλθει τέσσερις φορές και μάλιστα χωρίς σοβαρό προβληματισμό και αποφάσεις.

Η επιτροπή πολιτισμού και παιδείας συνέρχεται για να εγκρίνει κάποιες δαπάνες εκδηλώσεων και όχι να χαράζει μια πολιτική για τον πολιτισμό και την παιδεία σε επίπεδο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ.

Η επιτροπή για τις περιβαλλοντικές μελέτες συνέρχεται τακτικά κάτω από την πίεση των συνεδριάσεων Περιφερειακών Συμβουλίων που έχει προς έγκριση μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σχεδόν κάθε βδομάδα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ για αλλαγές:

1. Πρόεδρος των επιτροπών να μην υποχρεωτικά Αντιπεριφερειάρχης, όπως προβλέπει ο νόμος. Οι Αντιπεριφερειάρχες έχουν άλλα καθήκοντα και δεν ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους.
2. Οι επιτροπές να συνδέονται με τις υπηρεσίες συναφούς αντικειμένου και να συλλέγουν στοιχεία και να πραγματοποιούν μελέτες και έρευνες.
3. Στις επιτροπές εκτός από τους Περιφερειακούς Συμβούλους να συμμετέχουν εκπρόσωποι των παρατάξεων και ειδικοί επιστήμονες.

Δ. ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ:

Η βασική επιτροπή (Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ) που χειρίζεται τα οικονομικά της Περιφέρειας, όπως είναι θεσμοθετημένη, δεν είναι διαπαραταξιακή. Στην **οικονομική επιτροπή** π.χ. για περιφέρειες με πληθυσμό πάνω από 800.000 συμμετέχουν συνολικά 11 μέλη, από το σύνολο της αντιπολίτευσης συμμετέχουν 4 μέλη στα 11, π.χ. στην Αττική που στο Περιφερειακό Συμβούλιο όπου υπάρχουν 10 παρατάξεις, αποκλείονται οι 6 παρατάξεις.

Πρόταση μας που έγινε στην συζήτηση για τον Οργανισμό της Περιφέρειας, να είναι ανοιχτές επιτροπές έγινε δεκτή αλλά δεν θεσμοθετήθηκε το δικαίωμα λόγου και ερωτήσεων των παριστάμενων εκπροσώπων των παρατάξεων που έχουν δικαίωμα να παρίστανται (χωρίς να είναι μέλη της Οικονομικής Επιτροπής).

Στις **επιτροπές παραλαβής των τεχνικών έργων** και προμηθειών ισχύει γενικά ο Νόμος περί Δημόσιων Έργων όπου οι επιτροπές συγκροτούνται από τις υπηρεσίες και γνωρίζουμε πόσο συχνά έλλειπε η αξιοπιστία και η αντικειμενικότητα, και πώς τα κυκλώματα στήνονται στα δημόσια έργα.

Ζητήσαμε σε μεγάλα έργα να συμμετέχουν στις επιτροπές 4 περιφερειακοί σύμβουλοι (δυο από την πλειοψηφία και 2 από την μειοψηφία) που θα **κληρώνονται**. Έγινε αποδεκτό αρχικά σε πολιτικό επίπεδο αλλά στην συνέχεια αποφεύγουν συστηματικά να το εφαρμόσουν παρ' όλο ότι από την πλευρά μας επιμένουμε και έχουμε θέσει πολλές φορές το θέμα στις συνεδριάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου.

*** Πρέπει να σημειώσουμε ότι με τροποποίηση του νόμου για τις επιτροπές παραλαβής δημοσίων έργων που έγινε σχετικά πρόσφατα πέρασε μια διάταξη για κληρωτά μέλη επιτροπών. Εκτιμούμε ότι ήταν και αποτέλεσμα των δικών μας παρεμβάσεων . Δεν είναι βέβαια αυτό που ζητήσαμε (να είναι και μέλη κληρωτοί από το σώμα των εκλεγμένων περιφερειακών συμβούλων).

Αυτό που εφαρμόζεται στις επιτροπές αυτές είναι να αποφασίζει η πλειοψηφία της παράταξης που ασκεί διοίκηση να βάζουν στις επιτροπές ένα μέλος (της εμπιστοσύνης τους) από την πλειοψηφία και ένα αναπληρωματικό.

Το συμπέρασμα είναι ότι λείπουν οι θεσμοί που θα εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις να μην στήνονται κυκλώματα διαπλοκής στην διαχείριση της ανάθεσης, και εκτέλεσης τεχνικών έργων, τις προμήθειες, τα κτίρια, τις επιλογές επιδοτούμενων έργων από το ΕΣΠΑ και τις αδειοδοτήσεις.

Τα θέματα διαφάνειας δεν κατοχυρώνονται επαρκώς ούτε στις μισθώσεις- αγορές ακινήτων, ούτε στις αδειοδοτήσεις και εγκρίσεις χρηματοδοτήσεων από το ΕΣΠΑ

Η πλειοψηφία είναι παντοδύναμη (60%) και κατά κανόνα ψηφίζει «**ως η εισήγηση**». Με ανάλογες διαδικασίες είχαμε απαράδεκτα φαινόμενα στις Νομαρχίες κατά το παρελθόν. Μισθώθηκαν ακίνητα πολλών εκατομμυρίων με διπλάσια και τριπλάσια τιμή από αυτές της αγοράς. (και με αποφάσεις της πλειοψηφίας των Νομαρχιακών Συμβουλίων και ψηφοφορίες «ως η εισήγηση»).

Ε. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΩΝ για να υπάρξουν σοβαρές αλλαγές.

Οι παρατάξεις των οικολόγων για να αλλάξουν θεσμούς για μια πραγματική δημοκρατική και αποτελεσματική αυτοδιοίκηση με διαφάνεια είναι ανάγκη να συνδημιουργήσουν **μέτωπο με τις άλλες παρατάξεις και περιφερειακούς συμβούλους** που θέλουν να εργαστούν ώστε να διασφαλιστεί η έντιμη διαχείριση και ο σωστός προσανατολισμός των οικονομικών πόρων .

Σε διαφορετική περίπτωση τα αποτελέσματα θα είναι πολύ μικρότερα ίσως και μηδαμινά.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΗΜΑΡΑΣ